

Nr 13.

Ankom till riksdagens kansli den 7 mars 1946 kl. 5 em.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående ändring av lagen den 20 december 1940 (nr 1044) om vissa av landsting eller kommun drivna sjukhus, m. m.

Genom en den 18 januari 1946 dagtecknad proposition, nr 36, vilken hänvisats till lagutskott och behandlats av andra lagutskottet, har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden, föreslagit riksdagen att antaga vid propositionen fogade förslag till

1) lag angående ändring av lagen den 20 december 1940 (nr 1044) om vissa av landsting eller kommun drivna sjukhus; samt

2) lag om ändrad lydelse av 18 § epidemilagen den 19 juni 1919 (nr 443)

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för de genom propositionen framlagda lagförslagen, får utskottet, i den mån redogörelse därför ej lämnas här nedan, hänvisa till propositionen.

Epidemilagen den 19 juni 1919 (nr 443; ändr. nr 156/1924, 299/1937, 562/1938, 114/1939, 485/1940, 1049/1940, 422/1944) innehåller bl. a. följande bestämmelser.

För ordnande av allmänna sjukvården vid smittsamma sjukdomar skall varje landstingsområde utgöra ett epidemidistrikt. Stad, som icke deltagar i landsting, utgör eget epidemidistrikt. Konungen äger för särskilt fall medgiva, att stad, som deltagar i landsting, må utgöra eget epidemidistrikt (16 §). Varje epidemidistrikt skall äga tillgång till erforderligt antal platser å sjukhus, avsedda för personer, som äro behäftade med någon av de i 2 § 1 mom. av lagen uppräknade sjukdomarna (pest, kolera, smittkoppor, fläckfeber, nervfeber, paratyfus, scharlakansfeber, difteri, akut barnförlamning, smittsam hjärnfeber och rödsot). Sådana epidemisjukhus skola vara ändamålsenligt förlagda och anordnade samt försedda med nödig utrustning, och vid dem skola anställas läkare samt den övriga personal, som av behovet påkallas. Sjukvårdspersonalen skall vara så talrik och hava sin tjänstgöring så ordnad, att nödig vila och ledighet beredes densamma. De till epidemisjukhus uppgjorda ritningarna må underställas medicinalstyrelsens pröv-

ning. Varje epidemidistrikt skall därjämte vara försedd med erforderlig utrustning för sådana tillfälliga sjukvårdslokaler, vilkas inrättande kan nödvändiggöras av särskilda omständigheter (18 §). Ledningen av epidemisjukhusväsendet inom varje epidemidistrikt tillkommer en epideminämnd. Sådan nämnd är i stad, som utgör eget epidemidistrikt, efter stadens bestämmande hälsovårdsnämnden eller den sjukvårdsberedning, vilken enligt föreskrift i lagen om vissa av landsting eller kommun drivna sjukhus må finnas i staden, samt å annan ort den sjukvårdsberedning, varom stadgas i lagen om landsting. Bestämmer stad, som nyss sagts, att sjukvårdsberedningen skall vara epideminämnd, skall förste stadsläkaren vara ledamot av nämnden (19 §). Epideminämnd skall verka för att sjukvården inom epidemidistriktet är så ordnad, att den, då sjukdom, som i 2 § 1 mom. sägs, utbryter och så länge den varar, må fullt motsvara behovet. För sådant ändamål har nämnden att uppgöra en plan över sjukvårdens ordnande, för den händelse de för distriktet tillgängliga platserna å epidemisjukhus skulle visa sig otillräckliga. Denna plan skall upptaga de lägenheter, över vilka nämnden vid förefallande behov kan förfoga för inrättandet av tillfälliga sjukvårdslokaler, ävensom den personal och utrustning, som för dessa finnes att tillgå. Planen skall omedelbart kunna bringas till verkställighet, i den mån omständigheterna det påkalla (20 §). Person, som inom epidemidistriktet insjuknat i sådan sjukdom, som i 2 § 1 mom. sägs, åtnjuter kostnadsfritt vård och underhåll i allmänt rum å epidemisjukhus och å sådan tillfällig sjukvårdslokal, som förut nämnts. Även den, som intagits å epidemisjukhus eller å tillfällig sjukvårdslokal, därför att han misstänkes vara behäftad med sjukdom, som i 2 § 1 mom. sägs, eller utan att vara sjuk likväl av läkare misstänkes föra smitta av sådan sjukdom, är berättigad att kostnadsfritt åtnjuta underhåll i allmänt rum å sjukvårdsinrättningen under den tid han är intagen därstädes. Kostnaden för vård och underhåll, som nu nämnts, gäldas av epidemidistriktet (23 §).

Landstingens och kommunernas sjukhusväsende i allmänhet regleras genom *lagen den 20 december 1940* (nr 1044; ändr. nr 795/1943, 98/1944, 79/1945) *om vissa av landsting eller kommun drivna sjukhus*, i det följande benämnd *sjukhuslagen*. Vissa slag av anstaltsvård, bl. a. anstaltsvård varom föreskrifter äro meddelade i epidemilagen, omfattas dock av sjukhuslagens bestämmelser endast i den mån detta särskilt föreskrives i lagen. En kort översikt av bestämmelserna i sjukhuslagen torde här böra lämnas.

Enligt 1 § åligger det landsting och stad, som icke deltagar i landsting, att för dem, som ha sin vistelseort eller hemort inom landstingsområdet eller staden, ombesörja anstaltsvård för sjukdom, skada eller kroppsfel, i den mån annan icke drager försorg om sådan vård. Dylik vård må ock ombesörjas av kommun, vilken deltagar i landsting. — 2 § innehåller vissa legaldefinitioner. Sålunda förstås med *sjukhus* sjukvårdsanstalt, som drives av landsting eller kommun och som ej är anordnad vid fattigvårdsanstalt

eller lyder under militär myndighet. Är sjukhus ej inrättat uteslutande för vård av tuberkulossjuka, benämnes det *lasarett*, om det är avsett för vårdbehövande oberoende av fallets svårare eller lindrigare art, och eljest *sjukstuga*. Sjukhus, som är inrättat uteslutande för vård av tuberkulossjuka (*tuberkulossjukvårdsanstalt*), benämnes *sanatorium*, om det är avsett för sådana sjuka oberoende av vårdens art, och eljest *tuberkulossjukstuga*. För sjukvård ansvarig läkare benämnes — med vissa undantag — vid lasarett *lasarettsläkare*, vid sjukstuga *sjukstuguläkare*, vid sanatorium *sanatorieläkare* och vid tuberkulossjukstuga *tuberkulossjukstuguläkare*. — Enligt 4 § skall den centrala ledningen av landstingets sjukvårdsväsende utövas av landstingets sjukvårdsberedning i den omfattning, som närmare anges i paragrafen. — I 5 § givas särskilda regler bl. a. för det fall, att sjukhus drives av kommun. I sådant fall är kommunen pliktig att åt lämplig kommunal nämnd eller annat kommunalt organ uppdraga att vara sjukvårdsberedning med skyldighet att i fråga om kommunens sjukhusväsende fullgöra den verksamhet, som i avseende å landstings sjukhusväsende åligger sjukvårdsberedning. Vad i sjukhuslagen finnes föreskrivet om landsting skall i fråga om sjukhus, för vars driftkostnad kommun eller sammanslutning, vari landsting eller kommun deltagar, helt eller till viss kvotdel i sista hand ansvarar, tillämpas, såvitt angår landstinget såsom beslutande myndighet, i avseende å det organ, som äger att besluta för kommunen eller sammanslutningen, och eljest i avseende å kommunen eller sammanslutningen. — Enligt 6 § skall högsta tillsynen över sjukhus utövas av medicinalstyrelsen. — I 7 § stadgas, i *första stycket* att vid sjukhus skall finnas anställd för sjukhusets behöriga skötande erforderlig personal och att personalen skall vara så talrik och ha sin tjänstgöring så ordnad, att nödig vila och ledighet kan beredas densamma; i *andra stycket*, att sjukhus skall vara försett med den utrustning, som med hänsyn till dess ändamål kan anses av behovet påkallad; i *tredje stycket*, att sjukstuga ej må vara försedd med mer än 30 vårdplatser — med rätt dock för medicinalstyrelsen att medgiva ytterligare intill 20 vårdplatser — och att tuberkulossjukstuga ej må ha mer än 40 vårdplatser; i *fjärde stycket*, att sjukhus, som har mer än 24 vårdplatser, skall för vård av sådana personer, som må å sjukhuset mottagas och på grund av smittsam sjukdom eller av annan anledning icke utan olägenhet kunna vårdas å allmän sal, vara försett med nödigt antal för sjuka å sådan sal avsedda särskilda rum, samt i *femte stycket*, att vid beräknande jämlikt tredje och fjärde styckena av antalet vårdplatser platser å barnbördsavdelning skola medräknas allenast i den mån antalet sådana platser överstiger 15. — 8 § innehåller föreskrifter om reglering av anställningsvillkoren för sjukhuspersonalen. — I 9 § stadgas, att anläggning av sjukhus ej må påbörjas, förrän medicinalstyrelsen, efter inhämtande av byggnadsstyrelsens yttrande, godkänt såväl den för sjukhuset avsedda toften som byggnadsritningar för sjukhusanläggningen samt ritningar över

uppvärmnings- och sanitärtekniska anordningar vid densamma. Enahanda bestämmelser skola i tillämpliga delar gälla i avseende å inrättande av sjukhus i byggnad, som tidigare uppförts för annat ändamål, ävensom i fråga om avsevärd till- eller ombyggnad av befintligt sjukhus. Därjämte gives föreskrift om anmälningsskyldighet till medicinalstyrelsen, när sjukhus färdigställts. — Enligt 10 § skall den närmaste tillsynen vid och ansvaret för förvaltningen av sjukhus utövas av en direktion, vilken utses av den, som driver sjukhuset. I paragrafen givas närmare bestämmelser om direktionens sammansättning och verksamhet. — 11 § innehåller bestämmelser om inför direktionen ansvarig styresman för sjukhus. — 12 § upptager föreskrifter om besvär rätt över direktionens beslut. — I 13 § stadgas att, om lasarett eller sanatorium finnes böra uppdelas på två eller flerå avdelningar med särskilda för sjukvården ansvariga läkare eller om vid lasarett eller sanatorium ny sådan avdelning finnes böra inrättas eller om särskilda lasarett- eller sanatorieläkare finnas böra anställas med uppgift att verkställa undersökningar eller meddela sjukbehandling av speciell art utan att för ändamålet ny sjukhusavdelning inrättas, den som driver sjukhuset har att i ärendet göra framställning hos Konungen. — Enligt 14 § 1 mom. skola lasarett- och sanatorieläkare utnämnas av Konungen. Det åligger medicinalstyrelsen att, i den mån enligt vederbörligen meddelade bestämmelser behöriga sökande anmält sig, å förslag uppföra de tre i avseende å skicklighet och förtjänst främsta bland de sökande. Sedan förslag upprättats, äger sjukvårdsberedningen efter direktionens hörande att avgiva förord till förmån för någon av de å förslaget uppförda eller annan sökande, vilken av någon av dem, som inom medicinalstyrelsen deltagit i behandlingen av ärendet, ansetts böra erhålla förslagsrum. Enligt 14 § 2 mom. första stycket skola samma regler gälla beträffande sjukstuguläkare vid sjukstuga, beträffande vilken medicinalstyrelsen medgivit inrättande av mer än 30 vårdplatser. Vad angår annan sjukstuguläkare och tuberkulossjukstuguläkare stadgas i 14 § 2 mom. andra stycket, att sådan läkare tillsättes av sjukvårdsberedningen efter hörande av vederbörande direktion genom förordnande för viss tid eller tills vidare, i senare fallet med ömsesidig rätt till minst sex månaders uppsägningstid, att sådan läkartjänst ej må besättas med annan än den, som av medicinalstyrelsen funnits enligt vederbörligen meddelade bestämmelser till tjänsten behörig, samt att i förordnande, som för viss tid meddelas sjukstuguläkare, skall intagas förbehåll därom, att, därest beslut fattas om sådant utvidgande, att sjukstuguläkaren skall tillsättas enligt första stycket, eller om sjukstugans omändring till lasarett, sjukstuguläkaren skall vara pliktig att avgå sex månader efter uppsägning. — 15 § innehåller vissa bestämmelser om mottagning för öppen sjukvård, som för sjukvård ansvarig sjukhusläkare anordnar å sjukhuset med sjukvårdsberedningens medgivande. — I 16 § givas föreskrifter om förordnande av underläkare vid lasarett, sjukstuga, som erhållit medicinalstyrelsens med-

givande att ha mer än 30 vårdplatser, och sanatorium, av innehåll bl. a. att ny underläkartjänst ej må inrättas utan medgivande av Konungen eller, efter Konungens förordnande, av medicinalstyrelsen. — 17 § innehåller föreskrifter om förordnande av underläkare vid lasarett eller sanatorium till biträdande lasarett(sanatorie-)läkare. — 18 § upptager föreskrifter om rätt till semester för vid sjukhus anställda befattningshavare ävensom om förbud att, såvitt angår läkare som är ansvarig för sjukvård, utan Konungens tillstånd för åtnjutande av lön uppställa villkor, varigenom läkaren förhindras att utöva enskild praktik, som avser konsultation på annan läkares kallelse, mottagning för sjuka i läkarens bostad eller behandling av sjuka i fall, där den sjuke eljest icke skulle ha tillgång till läkare eller icke utan olägenhet eller omgång kunde erhålla läkare med den för den sjukens behandling erforderliga specialutbildningen. — 19 § behandlar intagning å sjukhus. Här stadgas bl. a., att intagning ej må ske för annan vård än sådan, varför sjukhus är inrättat, dock att å sjukhus, som är inrättat för allenast visst slag av vårdbehövande eller för allenast visst slag av behandling, intagning för annat i 1 § omförmålt ändamål må ske, där särskilt trängande omständigheter därtill föranleda. Sjuk, vilken lider av sjukdom, som avses i bl. a. 2 § 1 mom. eller 24 § epidemilagen, må icke, ändå att fråga är om vård, varför sjukhus är inrättat, där intagas, med mindre betryggande åtgärder mot smittans spridande vidtagas. Beträffande sjukstugor och tuberkulossjukstugor gäller därutöver, att å sådant sjukhus ej må utan särskilda skäl intagas annan vårdbehövande än sådan, som med hänsyn till sjukstugans utrustning och sjukstuguläkarens utbildning lämpligen kan där behandlas. — 20 § innehåller föreskrifter om legosängsavgifter. — I 21 § 1 mom. första stycket stadgas förbud för läkare, som är ansvarig för sjukvård å lasarett eller sjukstuga, att mottaga särskild ersättning för åtgärd, som står i omedelbart samband med intagning å eller utskrivning från sjukhuset, eller för undersökning, behandling eller skötsel av den, som vårdas å allmän sal eller å särskilt rum, avsett för sjuka å sådan sal. Enligt andra stycket av samma moment må dylik läkare — i den mån ej mellan honom och den, som driver sjukhuset, överenskommits, att läkaren ej heller må mottaga särskild ersättning för vård av person, som intagits å halv-enskilt eller enskilt rum — för undersökning, behandling eller skötsel av sådan person mottaga frivilligt tilljuden ersättning men däremot ej i något fall begära dylik ersättning. För sjukvård å tuberkulossjukvårdsanstalt ansvarig läkare må enligt 21 § 2 mom. icke mottaga särskild ersättning för åtgärd, som avses i 1 mom. första eller andra stycket. Enligt 21 § 3 mom. må annan å sjukhus anställd personal än för sjukvård ansvarig läkare icke fordra ersättning i någon form för behandling eller skötsel av där intagen person. — 22 § innehåller bemyndigande för Konungen att beträffande sjukhus meddela bestämmelser i vissa angivna hänseenden.

Av nu återgivna bestämmelser skola, enligt 23 §. de i 6 §, 7 § första och

andra styckena, 8—12 §§, 14 § 2 mom. andra stycket, 21 § 2 och 3 mom. samt 22 § i tillämpliga delar gälla även vid bl. a. av landsting eller kommun driven anstalt för vård av personer, som äro behäftade med någon av de i 2 § 1 mom. epidemilagen uppräknade sjukdomarna, dock med undantag för sådana tillfälliga sjukvårdslokaler, som avses i 20 § nämnda lag.

I 24—29 §§ sjukhuslagen äro slutligen meddelade vissa övergångsbestämmelser, vilka icke torde behöva här återgivas.

Tillämpningsbestämmelser till sjukhuslagen äro givna i *sjukhusstadgan den 20 december 1940* (nr 1045; ändr. nr 796/1943). Enligt 56 § denna stadga skall vad i stadgan föreskrives om annan sjukstuga än sådan, som av medicinalstyrelsen beviljats rätt att ha mer än 30 vårdplatser, med visst undantag i tillämpliga delar lända till efterrättelse även beträffande de i 23 § sjukhuslagen avsedda anstalterna.

Bestämmelser om villkor för behörighet till läkarbefattningar vid lasarett, sjukstugor, sanatorier och tuberkulosjukstugor äro givna i 3 § *kungörelsen den 17 december 1915* (nr 559; ändr. bl. a. nr 440/1932) *angående villkor för behörighet till vissa läkarbefattningar*. Några behörighetsbestämmelser för läkare vid epidemisjukhus äro däremot icke utfärdade.

Medicinalstyrelsen uppdrog den 10 november 1943 åt dåvarande överläkaren vid Stockholms epidemisjukhus, numera medicinalrådet Rolf Bergman att till styrelsen inkomma med utredning och förslag rörande behörighet till läkarbefattning vid epidemisjukhus och därmed sammanhängande frågor. Bergman avgav med skrivelse den 21 april 1944 begärd utredning i ämnet.

Medicinalstyrelsen har i skrivelse den 19 juni 1944 tagit upp ifrågavande spørsmål till förnyat övervägande och framlagt förslag i ämnet.

Över medicinalstyrelsens förslag ha yttranden avgivits av kanslern för rikets universitet — efter hörande av medicinska fakulteterna i Uppsala och Lund samt karolinska institutets lärarkollegium — statens sjukhusutredning av år 1943, samtliga landsting utom Östergötlands läns, Värmlands läns och Örebro läns landsting, stadsfullmäktige i Stockholm, Göteborg, Malmö, Norrköping, Hälsingborg, Örebro, Gävle och Eskilstuna, svenska landstingsförbundet, svenska stadsförbundet, Sveriges läkarförbund och svenska lasarettsläkareföreningen.

Föredragande departementschefen, statsrådet Möller, har i propositionen anfört följande:

»Gällande lagbestämmelser om epidemisjukhusväsendet finnas dels i epidemilagen och dels i sjukhuslagen; den senare lagens föreskrifter äro nämligen till en del tillämpliga jämväl å epidemisjukhusen. I vad rör organisationen av epidemisjukhusväsendet äro bestämmelserna tämligen allmänt

hållna. Enligt epidemilagen åligger det vederbörande epidemidistrikt att svara för att inom distriktet finnes erforderligt antal platser å sjukhus avsedda för personer, som äro behäftade med de i epidemilagen särskilt uppräknade epidemiska sjukdomarna. Det stadgas vidare, att sådana epidemisjukhus skola vara ändamålsenligt förlagda och att vid dem skola anställas läkare och den övriga personal, som av behovet påkallas. Därjämte finnas föreskrifter om skyldighet att anskaffa utrustning för och planlägga inrättande av tillfälliga sjukhuslokaler att tagas i bruk för den händelse tillgängliga platser å epidemisjukhus befinnas otillräckliga. Jämlikt sjukhuslagen skall för epidemisjukhus liksom för annat sjukhus gälla, att anläggning av sjukhuset ej får påbörjas, förrän medicinalstyrelsen godkänt såväl den för sjukhuset avsedda tomten som byggnadsritningar för anläggningen samt ritningar över uppvärmnings- och sanitärtekniska anordningar vid densamma. De i sjukhuslagen givna bestämmelserna om direction gälla jämväl epidemisjukhusen. I övrigt ha epidemidistrikt stor frihet att organisera epidemisjukhusväsendet på sätt lämpligast finnes och äga själva rätt att tillsätta läkartjänster vid epidemisjukhusen utan annan kontroll än den som ligger däri, att medicinalstyrelsen skall i förväg pröva sökandenas behörighet. Särskilda behörighetsbestämmelser finnas emellertid icke; det erfordras blott att vederbörande skall fylla de krav som i allmänhet äro uppställda för rätt att utöva läkarkonsten.

Medicinalstyrelsen har nu framlagt förslag i ämnet, vilket förslag i första hand innebär att en viss differentiering skulle genomföras inom epidemisjukhusväsendet. De permanenta epidemivårdsanstalterna föreslås sålunda skola uppdelas i två kategorier. Den ena kategorien, för vilken enligt förslaget beteckningen epidemisjukhus bör reserveras, skall omfatta sådana epidemivårdsanstalter, som äro avsedda för alla till epidemivården hörande sjukdomsfall, oberoende av deras svårhetsgrad. Vid de anstalter, som ingå i den andra kategorien, epidemisjukstugorna, skola endast behandlas fall, som icke kräva mera speciell vård. Avsikten är, att epidemivårdsanstalter med mer än 60 vårdplatser alltid skola vara anordnade såsom epidemisjukhus. Om i något epidemidistrikt ingen anstalt har denna storlek, skall Kungl. Maj:t ändock utse en av anstalterna till epidemisjukhus, försåvitt icke distriktet avtalsenligt disponerar minst 40 vårdplatser å epidemisjukhus, som är beläget inom samma län men drives av annat epidemidistrikt. Det tillåtna vårdplatsantalet vid epidemisjukstuga skall enligt förslaget vara högst 60.

Den i ärendet förebragta utredningen synes mig giva uppenbara belägg för angelägenheten ur sjukvårdssynpunkt av att varje epidemidistrikt förfogar över ett tillräckligt antal platser vid en central epidemivårdsanstalt som äger förutsättningar för tillfredsställande vård även av mera komplicerade sjukdomsfall. Å andra sidan synes det ur olika synpunkter önskvärt att, för de enklare fallen, en viss decentralisering av epidemisjukhusväsendet bibehålles. Den av medicinalstyrelsen föreslagna differentieringen av epi-

demivårdsanstalterna, vilken i princip tillstyrkts i det övervägande antalet yttranden, synes mig i stort sett innebära en lycklig lösning av frågan. Endast i vad avser benämningen å de båda olika sjukhustyperna hyser jag en avvikande mening. Det synes mig nämligen icke lämpligt att uttrycket epidemisjukhus, vilket för närvarande i lag och författning användes såsom beteckning för samtliga hithörande anstalter, reserveras för allenast en del av dem. För de mera kvalificerade anstalterna föreslår jag i stället beteckningen *epidemilasarett*; de mindre anstalterna synas i enlighet med förslaget kunna kallas *epidemisjukstugor*. Uttrycket epidemisjukhus skulle då kunna bibehållas såsom en benämning för epidemivårdsanstalterna i gemen.

Såsom i åtskilliga yttranden framhållits, torde det i allmänhet vara tillräckligt med ett epidemilasarett i varje epidemidistrikt. Epidemilasarettet kommer då att på ett naturligt sätt bli centralpunkt för epidemivården inom distriktet; den för sjukvården vid epidemilasarettet ansvarige läkaren torde kunna utöva konsulterande verksamhet i förhållande till epidemisjukstugorna i distriktet. Det bör alltså principiellt föreskrivas skyldighet för varje epidemidistrikt att ha ett epidemilasarett. Undantag från denna regel bör såsom av medicinalstyrelsen föreslagits kunna medgivas i det fall, att visst epidemidistrikt enligt avtal med annat epidemidistrikt disponerar ett tillräckligt antal platser å epidemilasarett, som drives av det sistnämnda distriktet. Jag anser det böra ankomma på medicinalstyrelsen att, med hänsyn till omständigheterna i varje särskilt fall, pröva huruvida sådant undantag skall medgivas. Att i lagen föreskriva det minimiantal vårdplatser av nyssnämnt slag, som skall stå till disposition, torde vid sådant förhållande icke vara nödvändigt. Ej heller synes såsom oeftergivligt villkor behöva uppställas, att dessa vårdplatser skola finnas å epidemilasarett inom samma län. Hinder bör givetvis icke föreligga att ett epidemidistrikt, som så önskar, upprättar flera epidemilasarett inom distriktet.

Av det anförda följer, att en generell föreskrift om att alla epidemisjukhus, som ha mer än ett visst antal vårdplatser, skola anses såsom epidemilasarett och utrustas såsom sådana enligt min mening icke bör införas. Å andra sidan torde det med hänsyn till sjukvårdens effektivitet vara lämpligt, att epidemisjukstugorna icke inrättas med ett alltför stort antal permanenta vårdplatser. I likhet med medicinalstyrelsen anser jag att platsantalet där icke bör överstiga 60. Regeln om ett dylikt maximiantal bör emellertid icke göras absolut utan bör möjlighet stå öppen för medicinalstyrelsen att i särskilda fall medgiva att en epidemisjukstuga får ha ett större antal vårdplatser.

Enligt medicinalstyrelsens förslag skola de för sjukvården vid epidemilasarettens ansvariga läkarna, epidemilasarettsläkarna, alltid vara heltidsanställda; dessa tjänster skola alltså icke få ha karaktären av bisysslor. Härtill har man i en del yttranden ställt sig tveksam, särskilt emedan man befarar att epidemilasarettens på många håll icke komme att bli av den storleksordning, att epidemilasarettsläkaren vid normal beläggning å sjukhuset erhöle full

syssetsättning. Jag anser i princip riktigt, att epidemilasarettsläkartjänsterna skola ha karaktär av heltidstjänster. I den mån visst epidemilasarett icke lämpligen kan erhålla den storlek som med hänsyn härtill är erforderlig, torde en kombination av tjänsten med läkartjänst vid annat sjukhus å samma ort böra eftersträvas. Skulle en sådan anordning icke visa sig möjlig, bör tjänsten i undantagsfall kunna förenas även med annan läkartjänst. Förutsättning härför torde dock böra vara särskilt medgivande av medicinalstyrelsen. Genom att en dylik dispensmöjlighet öppnas torde det av landstingen i Gotlands och Blekinge län framförda önskemålet om införande av en undantagsbestämmelse härvidlag för de mindre epidemidistrikten bli i tillbörlig mån tillgodosett. I detta sammanhang må understrykas lämpligheten av att epidemilasarett, där så kan ske, i rationaliseringsssyfte i största möjliga mån samordnas med å orten befintligt lasarett.

Liksom medicinalstyrelsen finner jag lämpligt, att särskilda behörighetsbestämmelser utfärdas för de läkartjänster, vilkas innehavare skola vara ansvariga för sjukvården vid epidemilasarett och epidemisjukstugor (epidemilasarettsläkare och epidemisjukstuguläkare). Vad medicinalstyrelsen härutinnan föreslagit föranleder ingen erinran från min sida, men jag vill tillägga, att möjlighet till dispens från behörighetsbestämmelserna torde böra stå öppen, särskilt under den närmaste tiden efter deras ikraftträdande. Behov av dispens kan föreligga speciellt i fråga om sådana läkare vilka, utan att äga sådan behörighet som är avsedd att föreskrivas, under längre tid på ett förtjänstfullt sätt förestått epidemisjukhus. Behörighetsbestämmelserna torde böra utfärdas i administrativ ordning.

Enligt medicinalstyrelsens förslag skola epidemilasarettens ur administrativ synpunkt erhålla en ställning jämförlig med lasarettens, så att de för de senare gällande bestämmelserna i sjukhuslagen i stort sett bliva direkt tillämpliga även på epidemilasarettens. Detta synes vara riktigt. Till några av de i samband härmed uppkommande spörsmålen återkommer jag i det följande. Här skall endast beröras en fråga av mera principiell betydelse, nämligen den om tillsättningen av epidemilasarettsläkartjänsterna. Medicinalstyrelsens förslag på denna punkt innebär ett fullföljande av huvudtanken om likställighet mellan lasarettens och epidemilasarettens. Epidemilasarettsläkartjänsterna föreslås alltså skola — liksom lasarettsläkartjänsterna — tillsättas av Kungl. Maj:t, sedan medicinalstyrelsen uppsatt tre av de sökande på förslag och sjukvårdsberedningen efter direktionens hörande avgivit förord. Svenska stadsförbundet och flertalet av de städer, som yttrat sig i ärendet, ha emellertid påyrkat, att städerna skola bibehållas vid sin nuvarande rätt att tillsätta läkare vid epidemisjukhusen. Från landstingens sida har däremot medicinalstyrelsens förslag på denna punkt icke mött någon gensaga. Likställigheten mellan lasarettens och epidemilasarettens synes mig kräva, att epidemilasarettsläkartjänsterna skola tillsättas i samma ordning som lasarettsläkartjänsterna. Då anledning saknas att nu överföra

rätten att utnämna lasarettsläkarna till vederbörande huvudman, finner jag mig böra tillstyrka medicinalstyrelsens förslag.

Beträffande tillsättandet av epidemilasarrettsläkartjänster vid de epidemilasarrett, där undervisning av medicine kandidater skall äga rum, har medicinalstyrelsen tänkt sig, att i sjukhuslagen skulle införas bestämmelse om att vederbörande medicinska fakultet respektive karolinska institutets lärarkollegium ävensom kanslern för rikets universitet skola äga att, sedan medicinalstyrelsens förslag upprättats, avgiva yttrande rörande de sökandes vetenskapliga kompetens ävensom förtjänster med hänsyn till lärarskicklighet. I ett par yttranden har uttalats, att den akademiska instansens utlåtande borde avgivas till medicinalstyrelsen, innan denna upprättat förslaget. Till denna sistnämnda ståndpunkt vill jag ansluta mig. Bestämmelsen härom torde lämpligen böra erhålla sin plats i sjukhusstadgan.

För att göra övergången till den nya organisationen av epidemisjukhusväsendet smidigare torde det vara lämpligt att genom en särskild övergångsbestämmelse öppna möjlighet för Kungl. Maj:t att, på av medicinalstyrelsen efter sjukvårdsberedningens hörande avgivet förslag, utan iakttagande av de i sjukhuslagen föreskrivna formerna till innehavare av epidemilasarrettsläkartjänst utnämna den som vid lagändringens ikraftträdande innehar motsvarande tjänst vid samma epidemisjukhus.

Enligt medicinalstyrelsens förslag skulle de lagändringar, som föranledas av den ifrågasatta omorganisationen, träda i kraft den 1 januari 1947. Med hänsyn till den tid, som förlupit sedan förslaget avgavs, vill jag emellertid förorda, att ikraftträdandet uppskjutes till den 1 januari 1948.

Vissa andra spørsmål ha blivit berörda i förevarande sammanhang. Sålunda ifrågasätter medicinalstyrelsen inrättande av särskilda stipendier av statsmedel för tillgodoseendet av det ökade behov av utbildningsmöjligheter i epidemiologi, som de ifrågasatta behörighetsbestämmelserna skulle komma att medföra. Vidare påyrkas från landstingshåll förbättring av nu utgående statsbidrag till epidemisjukhus. Jag är emellertid icke beredd att nu taga ställning till dessa frågor.»

Beträffande specialmotiveringen till de genom propositionen framlagda lagförslagen får utskottet hänvisa till propositionen s. 31—38.

Utskottet. Genom de föreslagna ändringarna i sjukhuslagen och epidemilagen ålägges varje epidemidistrikt att anordna epidemivårdanstalt av viss storleksordning eller att genom avtal med annat epidemidistrikt förskaffa sig rätt att förfoga över tillräckligt antal vårdplatser vid sådan anstalt. Det finns anledning att antaga, att detta kommer att öka kostnaderna för epidemivården i de mindre och medelstora epidemidistrikten. Förslaget torde emellertid komma att medföra en så betydande kvalitativ höjning av epidemisjukhusväsendet, att utskottet utan tvekan tillstyrker detsamma. Endast

smärre jämkningar ha skett i de lagtexter, som genom propositionen underställts riksdagen.

Utskottet finner den föreslagna differentieringen av epidemivårdanstalterna riktig och ändamålsenlig. De epidemivårdanstalter, som äro avsedda för vårdbehövande oberoende av fallets svårare eller lindrigare art, har medicinalstyrelsen i sitt förslag benämnt epidemisjukhus. Departementschefen har emellertid icke ansett det lämpligt att uttrycket epidemisjukhus, vilket för närvarande användes såsom beteckning för samtliga hithörande anstalter, reserveras allenast för en del av dessa och har därför för de mera kvalificerade anstalterna föreslagit beteckningen epidemilasarett. Oaktat enligt förslaget de mera kvalificerade vårdanstalterna i olika avseenden skola jämföras med lasarett, anser utskottet icke att benämningen epidemilasarett är ur alla synpunkter lämplig. Uttrycket epidemilasarett är i viss mån stötande för vanligt språkbruk och kan, särskilt om epidemisjukhuset är förlagt i anslutning till ett centrallasarett, leda till förväxlingar och säregna ordkombinationer. Dessa olägenheter torde vara större än de, som skulle följa av att benämningen epidemisjukhus finge en mera inskränkt betydelse än nu. Uttrycken epidemilasarett och epidemilasarettsläkare i den av Kungl. Maj:t föreslagna lagtexten synas därför böra utbytas mot benämningarna epidemisjukhus och epidemisjukhusläkare. Utskottet använder i den följande framställningen dessa uttryck i enlighet härmed. Som gemensam beteckning för epidemisjukhus och epidemisjukstuga har utskottet i lagtexten infört uttrycket epidemivårdanstalt. För erhållande av enhetlig terminologi i epidemilagen måste till följd härav i dennas 20 och 23 §§ benämningen epidemisjukhus utbytas mot uttrycket epidemivårdanstalt. Detta medför i sin tur att rubriken och ingressen till den föreslagna ändringen av epidemilagen måste ändras till att avse även 20 och 23 §§. Användningen av benämningen epidemisjukhus i sjukhuslagen och epidemilagen i en speciell betydelse är givetvis icke avsedd att inverka på tolkningen av samma uttryck i andra lagar och författningar.

Enligt förslaget skall i allmänhet epidemisjukhusläkare vara heltidsanställd. Med hänsyn till skiftningarna i epidemifrekvensen kan det antagas, att under vissa tider epidemisjukhusläkarnas arbetskapacitet endast delvis behöver tagas i anspråk för vård av sådana å epidemisjukhus intagna personer, som lida av i epidemilagen upptagna smittosamma sjukdomar. Bestämmelser i syfte att helt tillvarataga epidemisjukhusläkarnas arbetskraft böra dock icke införas i sjukhuslagen utan givas i administrativ ordning. Delvis torde ojämnheten i epidemisjukhusläkarnas arbetsbörda kunna avlägsnas, om de finge skyldighet att tjänstgöra såsom rådgivare åt epideminämnd och åt övriga sjukvårdsanstalter inom vederbörande epidemidistrikt. Ett sådant arrangemang skulle också vara till stor nytta för epidemivården i dess helhet. Olägenheterna av de i epidemilagen upptagna epidemiska sjukdomarnas frekvensväxlingar kunna också reduceras genom administrativa bestäm-

meler i annan riktning. Sannolikt komma de flesta epidemisjukhusen att förläggas i anslutning till centrallasarett. Under tider då epidemisjukhus, som är förlagt i anslutning till centrallasarett, endast delvis behöver tagas i anspråk för sitt egentliga ändamål borde epidemisjukhuset kunna användas som infektionsavdelning för lasarettet beträffande sådana sjukdomar, som icke äro nämnda i epidemilagen. Detta skulle samtidigt medföra en många gånger synnerligen önskvärd avlastning från lasarett. Utskottet förutsätter att Kungl. Maj:t uppmärksammar de spörsmål som nu angivits.

Epidemisjukhusläkare skall enligt förslaget utnämnas av Konungen i likhet med vad som redan gäller beträffande lasarett- och sanatorieläkare. Enligt utskottets uppfattning böra epidemisjukhusläkartjänsterna tillsättas på samma sätt som lasarett- och sanatorieläkartjänsterna, och utskottet föreslår därför icke någon ändring i förslaget i vad detta berör tillsättning av tjänster som epidemisjukhusläkare. Det kan emellertid ifrågasättas huruvida det är nödvändigt att överhuvud lasarett-, sanatorie- och epidemisjukhusläkare erhålla fullmakt på sina tjänster. Ett mindre fast anställningsförhållande skulle måhända kunna förenas med läkarnas berättigade krav på trygghet. Utskottet vill i detta sammanhang påpeka, att överläkarna vid Stockholms stads sjukhus tillsättas av Kungl. Maj:t medelst förordnande på viss tid. Flera skäl tala för att införa en liknande anordning även beträffande sjukhus å andra orter, och utskottet tillåter sig att erinra om att statsrådet Möller i ett interpellationssvar vid förra årets riksdag förklarade, att han ville i vad på honom ankomme medverka till att en utredning av denna fråga komme till stånd. Utskottet vill uttala sin anslutning till tanken att en dylik utredning sker.

I propositionen föreslås, att ny underläkartjänst vid epidemisjukhus ej må inrättas utan medgivande av Konungen eller, efter Konungens förordnande, av medicinalstyrelsen. Dessa bestämmelser överensstämja med vad som redan enligt 16 § sjukhuslagen gäller beträffande lasarett, sanatorier och vissa sjukstugor. Det kan emellertid ifrågasättas, huruvida det är nödvändigt att upprätthålla kravet på tillstånd från högre myndighet, då kommun eller landsting önskar inrätta en underläkartjänst; det torde vara otänkbart att en kommun eller ett landsting skulle inrätta en underläkartjänst, som icke vore erforderlig. Då emellertid i fråga om inrättande av underläkartjänster likartade bestämmelser böra gälla för epidemisjukhus, sanatorier och lasarett, vill utskottet, i avvaktan på att Kungl. Maj:t upptager spörsmålet om sättet för inrättande av underläkartjänster överhuvud, icke föreslå andra bestämmelser beträffande inrättande av underläkartjänster vid epidemisjukhus än som för närvarande gälla i fråga om lasarett och sanatorier. Utskottet tillstyrker alltså även på denna punkt propositionen.

Enligt förslaget skall av de epidemivårdanstalter ett epidemidistrikt driver minst en vara så beskaffad, att den jämlikt sjukhuslagen är epidemi-

sjukhus. Från denna bestämmelse kan enligt förslaget medicinalstyrelsen medgiva undantag i fråga om distrikt, vilket enligt avtal äger förfoga över tillräckligt antal platser å epidemisjukhus som drives av annat distrikt. Det framgår icke med tydlighet av 18 § epidemilagen i dess föreslagna lydelse, huruvida dispensmöjligheten även omfattar det fall, att epidemidistrikt enligt avtal äger förfoga över tillräckligt antal platser å epidemivårdanstalt som drives av staten. För närvarande förhåller det sig i Norrbottens län så, att epidemidistriktet i viss utsträckning mot avtalad ersättning äger disponera över vårdplatser å epidemivårdanstalt som drives av staten och lyder under militär myndighet. Då det icke synes föreligga skäl att undantaga dylikt s. k. samarbetsjukhus från dispensbestämmelsen, har utskottet till den nya lydelsen av 18 § epidemilagen gjort det tillägg, att medicinalstyrelsen även må medgiva undantag i fråga om distrikt, vilket enligt avtal äger förfoga över tillräckligt antal platser å epidemivårdanstalt som drives av staten.

Därest epidemidistrikt icke har möjlighet att erhålla dispens på nu angivna grunder, har distriktet enligt förslaget en ovillkorlig skyldighet att anordna minst en epidemivårdanstalt så, att anstalten uppfyller fordringarna å ett epidemisjukhus. Det synes emellertid utskottet lämpligt, att då särskilda omständigheter därtill föranleda medicinalstyrelsen bör ha möjlighet att lämna epidemidistriktet anstånd under högst fem år efter den 1 januari 1948, då ändringarna i sjukhuslagen och epidemilagen äro ämnade att träda i kraft, med inrättande av epidemisjukhus. En dylik möjlighet skulle underlätta övergången till den nya organisationen. Utskottet föreslår därför en övergångsbestämmelse av detta innehåll och förutsätter därvid, att i de fall anstånd bör ifrågakomma tiden för anståndet icke sättes längre än som oundgängligen kräves.

Under åberopande av vad ovan anförts får utskottet hemställa.

att riksdagen, med förklarande att de genom propositionen framlagda lagförslagen icke kunnat i oförändrat skick antagas, måtte för sin del antaga följande förslag* till

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

1) L a g

angående ändring av lagen den 20 december 1940 (nr 1044) om vissa av landsting eller kommun drivna sjukhus.

Härigenom förordnas, att 1 §, 2 § 2 mom., 5 § 1 mom., 7 §, 13—17 §§, 19 och 20 §§, 21 § 2 mom. samt 23 och 26 §§ lagen den 20 december 1940 om

* Både enligt Kungl. Maj:ts och enligt utskottets förslag skola vissa ord i lagtexterna vara kursiverade. För att utmärka skillnaderna mellan Kungl. Maj:ts och utskottets förslag har utskottet använt spärrad stil. Samma stil har utskottet även använt för att utmärka skiljaktigheterna mellan gällande lag och utskottets förslag i den mån detta icke har motsvarighet i Kungl. Maj:ts förslag.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

vissa av landsting eller kommun drivna sjukhus¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

1 §.

Landsting, så — — — vid barnsbörd.

Vård, som — — — i landsting.

Denna lag äger icke tillämpning å karolinska sjukhuset och serafimerlasarettet; och skall vad däri finnes stadgat endast i den mån nedan föreskrives gälla anstaltsvård för sinnessjuka, sinnesslöa, fallandesjuka, kroniskt kroppssjuka eller konvalescenter.

2 §.

2. Med *sjukhus* förstås nedan i denna lag sjukvårdsanstalt, som drives av landsting eller kommun och som ej är anordnad vid fattigvårdsanstalt eller lyder under militär myndighet. Som sjukhus anses dock ej sådan tillfällig sjukvårdslokal, som avses i 20 § epidemilagen.

Sjukhus, som ej enligt vad nedan i detta stycke stadgas är att anse såsom tuberkulossjukvårdsanstalt eller *epidemisjukhus*, benämnes *lasarett*, om det är avsett för vårdbehövande oberoende av fallets svårare eller lindrigare art, och eljest *sjukstuga*. Sjukhus, som är inrättat uteslutande för vård av tuberkulossjuka (*tuberkulossjukvårdsanstalt*), benämnes *sanatorium*, om det är avsett för sådana sjuka oberoende av vårdens art, och eljest *tuberkulossjukstuga*. Sjukhus, som till huvudsaklig del är avsett för vård av sjuka, behäftade med i 2 § 1 mom. epidemilagen omförmäld sjukdom (*epidemisjukhus*), benämnes *epidemilasarett*, om det är avsett för dylika vårdbehövande oberoende av fallets svårare eller lindrigare art, och eljest *epidemisjukstuga*.

För sjukvård ansvarig läkare benämnes, där fråga ej är om läkare,

Sjukhus, som ej enligt vad nedan i detta stycke stadgas är att anse såsom tuberkulossjukvårdsanstalt eller *epidemivårdanstalt*, benämnes *lasarett*, om det är avsett för vårdbehövande oberoende av fallets svårare eller lindrigare art, och eljest *sjukstuga*. Sjukhus, som är inrättat uteslutande för vård av tuberkulossjuka (*tuberkulossjukvårdsanstalt*), benämnes *sanatorium*, om det är avsett för sådana sjuka oberoende av vårdens art, och eljest *tuberkulossjukstuga*. Sjukhus, som till huvudsaklig del är avsett för vård av sjuka, behäftade med i 2 § 1 mom. epidemilagen omförmäld sjukdom (*epidemivårdanstalt*), benämnes *epidemisjukhus*, om det är avsett för dylika vårdbehövande oberoende av fallets svårare eller lindrigare art, och eljest *epidemisjukstuga*.

För sjukvård ansvarig läkare be-

¹ Senaste lydelse, se beträffande 7 § SFS 1945: 79, beträffande 17 § SFS 1944: 98 samt beträffande 19 § 2 mom. och 20 § SFS 1943: 795.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

som avses i 17 eller 25 §, vid lasarett *lasarettsläkare*, vid sjukstuga *sjukstuguläkare*, vid sanatorium *sanatorieläkare*, vid tuberkulossjukstuga *tuberkulossjukstuguläkare*, vid epidemilasarett *epidemilasarettsläkare* och vid epidemisjukstuga *epidemisjukstuguläkare*.

5 §.

1. Kommun, som driver sjukhus, är pliktig att åt lämplig kommunal nämnd eller annat kommunalt organ uppdraga att vara sjukvårdsberedning med skyldighet att i fråga om kommunens sjukhusväsande fullgöra den verksamhet, som i avseende å landstings sjukhusväsande jämlikt 4 § åligger sjukvårdsberedning. Om i stad hälsovårdsnämnden är epideminämnd, skall dock hälsovårdsnämnden vara sjukvårdsberedning i vad angår av staden drivna *epidemisjukhus*.

Kommun må — — — samfällt förvaltningsutskott.

Ansvarar sammanslutning — — — dess organ.

Drives sjukhus — — — dessa gemensamt.

Å organ — — — motsvarande tillämpning.

Bestämmelserna i — — — mom. förmåles.

7 §.

Vid sjukhus — — — beredas densamma.

Sjukhus skall — — — behovet påkallad.

Sjukstuga må ej vara försedd med mer än trettio vårdplatser; dock må med medicinalstyrelsens medgivande ytterligare intill tjugu vårdplatser inträttas. Tuberkulossjukstuga må ej hava mer än fyrtio vårdplatser. Epidemisjukstuga må ej utan särskilt tillstånd av medicinalstyrelsen hava mer än sextio vårdplatser.

Sjukhus som — — — särskilda rum.

Vid beräkning — — — överstiger femton.

(Utskottets förslag.)

nämnes, där fråga ej är om läkare, som avses i 17 eller 25 §, vid lasarett *lasarettsläkare*, vid sjukstuga *sjukstuguläkare*, vid sanatorium *sanatorieläkare*, vid tuberkulossjukstuga *tuberkulossjukstuguläkare*, vid epidemisjukhus *epidemisjukhusläkare* och vid epidemisjukstuga *epidemisjukstuguläkare*.

5 §.

1. Kommun, som driver sjukhus, är pliktig att åt lämplig kommunal nämnd eller annat kommunalt organ uppdraga att vara sjukvårdsberedning med skyldighet att i fråga om kommunens sjukhusväsande fullgöra den verksamhet, som i avseende å landstings sjukhusväsande jämlikt 4 § åligger sjukvårdsberedning. Om i stad hälsovårdsnämnden är epideminämnd, skall dock hälsovårdsnämnden vara sjukvårdsberedning i vad angår av staden drivna *epidemisjukhus*.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

13 §.

Finnes nödigt, att lasarett, sanatorium eller epidemilasarett uppdelas på två eller flera sjukavdelningar med särskilda för sjukvården ansvariga läkare eller att vid lasarett, sanatorium eller epidemilasarett ny avdelning med särskild för sjukvården ansvarig läkare inrättas, har den, som driver sjukhuset, att, efter det sjukvårdsberedningen och direktionen samt lasarett-, sanatorie- eller epidemilasarettsläkare, som redan må hava anställts, i ärendet avgivit yttrande, hos Konungen göra framställning i ämnet. Är fråga om delning av lasarett, sanatorium eller epidemilasarett eller av sjukavdelning, skall vederbörande läkare i sitt yttrande angiva, vilken avdelning han önskar behålla. Vad sålunda stadgats skall äga motsvarande tillämpning, då fråga uppstår att anställa särskild lasarett-, sanatorie- eller epidemilasarettsläkare med uppgift att verkställa undersökningar eller meddela sjukbehandling av speciell art utan att för ändamålet ny sjukavdelning inrättas.

I framställning — — — nyinrättad läkartjänst.

Vid sjukstuga, tuberkulossjukstuga eller epidemisjukstuga må sådan anordning, som avses i första stycket, icke äga rum.

14 §.

1. Lasarett-, sanatorie- och epidemilasarettsläkare utnämnas av Konungen.

Då sådan — — — därtill tagas.

Sedan förslag — — — erhålla förslagsrum.

2. Sjukstuguläkare vid sjukstuga, beträffande vilken medicinalstyrelsen

(Utskottets förslag.)

13 §.

Finnes nödigt, att lasarett, sanatorium eller epidemisjukhus uppdelas på två eller flera sjukavdelningar med särskilda för sjukvården ansvariga läkare eller att vid lasarett, sanatorium eller epidemisjukhus ny avdelning med särskild för sjukvården ansvarig läkare inrättas, har den, som driver sjukhuset, att, efter det sjukvårdsberedningen och direktionen samt lasarett-, sanatorie- eller epidemisjukhusläkare, som redan må hava anställts, i ärendet avgivit yttrande, hos Konungen göra framställning i ämnet. Är fråga om delning av lasarett, sanatorium eller epidemisjukhus eller av sjukavdelning, skall vederbörande läkare i sitt yttrande angiva, vilken avdelning han önskar behålla. Vad sålunda stadgats skall äga motsvarande tillämpning, då fråga uppstår att anställa särskild lasarett-, sanatorie- eller epidemisjukhusläkare med uppgift att verkställa undersökningar eller meddela sjukbehandling av speciell art utan att för ändamålet ny sjukavdelning inrättas.

14 §.

1. Lasarett-, sanatorie- och epidemisjukhusläkare utnämnas av Konungen.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

lämnat sådant medgivande, som i 7 § tredje stycket första punkten sägs, utnämnes av Konungen. I avseende å sådant tillsättande skall vad i 1 mom. stadgats lända till efterrättelse.

Annan sjukstuguläkare ävensom tuberkulossjukstuguläkare och epidemisjukstuguläkare tillsätts av sjukvårdsberedningen efter hörande av vederbörande direktion genom förordnande för viss tid eller tills vidare, i senare fallet med ömsesidig rätt till minst sex månaders uppsägningstid. Sådan läkartjänst må ej besättas med annan än den, som av medicinalstyrelsen funnits enligt vederbörligen meddelade bestämmelser till tjänsten behörig. I förordnande, som för viss tid meddelas sjukstuguläkare, skall intagas förbehåll därom, att, därest beslut fattas om sådant utvidgande, att sjukstuguläkaren skall tillsättas enligt första stycket, eller om sjukstugans omändring till lasarett, sjukstuguläkaren skall vara pliktig att avgå sex månader efter uppsägning. Motsvarande förbehåll för det fall att tuberkulossjukstuga omändras till sanatorium eller epidemisjukstuga omändras till epidemilasarett skall intagas i förordnande, som för viss tid meddelas tuberkulossjukstuguläkare eller epidemisjukstuguläkare.

Annan sjukstuguläkare ävensom tuberkulossjukstuguläkare och epidemisjukstuguläkare tillsätts av sjukvårdsberedningen efter hörande av vederbörande direktion genom förordnande för viss tid eller tills vidare, i senare fallet med ömsesidig rätt till minst sex månaders uppsägningstid. Sådan läkartjänst må ej besättas med annan än den, som av medicinalstyrelsen funnits enligt vederbörligen meddelade bestämmelser till tjänsten behörig. I förordnande, som för viss tid meddelas sjukstuguläkare, skall intagas förbehåll därom, att, därest beslut fattas om sådant utvidgande, att sjukstuguläkaren skall tillsättas enligt första stycket, eller om sjukstugans omändring till lasarett, sjukstuguläkaren skall vara pliktig att avgå sex månader efter uppsägning. Motsvarande förbehåll för det fall att tuberkulossjukstuga omändras till sanatorium eller epidemisjukstuga omändras till epidemisjukhus skall intagas i förordnande, som för viss tid meddelas tuberkulossjukstuguläkare eller epidemisjukstuguläkare.

15 §.

Där sjukhusläkare — — — — anställda personalen.

Är läkare — — — till efterrättelse.

Är läkaren — — — äga giltighet.

Å epidemisjukhus må icke utan särskilt medgivande av medicinalstyrelsen anordnas mottagning för öppen sjukvård.

Å epidemivårdanstalt må icke utan särskilt medgivande av medicinalstyrelsen anordnas mottagning för öppen sjukvård.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

16 §.

16 §.

Vid lasarett, sjukstuga, beträffande vilken medicinalstyrelsen givit tillstånd, som i 7 § tredje stycket första punkten sägs, sanatorium eller epidemilasarrett må jämte lasarettens-, sjukstugu-, sanatorie- eller epidemilasarrettsläkare underläkare anställas; dock må ny underläkartjänst ej inrättas utan medgivande av Konungen eller, efter Konungens förordnande, av medicinalstyrelsen. Vad angår sjukstuga, som här avses, må sådant medgivande lämnas allenast då särskilda omständigheter därtill föranleda. I ansökan om medgivande, som nu är sagt, skall uppgift lämnas om arbetets omfattning, de för tjänsten anslagna löneförmånerna och de villkor, som för deras åtnjutande ansetts böra uppställas.

Vid lasarett, sjukstuga, beträffande vilken medicinalstyrelsen givit tillstånd, som i 7 § tredje stycket första punkten sägs, sanatorium eller epidemisjukhus må jämte lasarettens-, sjukstugu-, sanatorie- eller epidemisjukhusläkare underläkare anställas; dock må ny underläkartjänst ej inrättas utan medgivande av Konungen eller, efter Konungens förordnande, av medicinalstyrelsen. Vad angår sjukstuga, som här avses, må sådant medgivande lämnas allenast då särskilda omständigheter därtill föranleda. I ansökan om medgivande, som nu är sagt, skall uppgift lämnas om arbetets omfattning, de för tjänsten anslagna löneförmånerna och de villkor, som för deras åtnjutande ansetts böra uppställas.

Underläkare tillsättes — — — i sänder.

Tiden för — — — förordnande föreligger.

17 §.

Underläkare, som — — — vissa sjukrum.

Vad sålunda stadgats skall äga motsvarande tillämpning i avseende å sanatorium och epidemilasarrett.

Vad sålunda stadgats skall äga motsvarande tillämpning i avseende å sanatorium och epidemisjukhus.

19 §.

1. Intagning å — — — därtill föranleda.

Är någon, vilken lider av sjukdom, som avses i 2 § 1 eller 6 mom. eller 24 § epidemilagen, i behov av vård å annat sjukhus än epidemisjukhus, må han likväl icke intagas där, med mindre betryggande åtgärder mot smittans spridande vidtagits.

Är någon, vilken lider av sjukdom, som avses i 2 § 1 eller 6 mom. eller 24 § epidemilagen, i behov av vård å annat sjukhus än epidemivårdanstalt, må han likväl icke intagas där, med mindre betryggande åtgärder mot smittans spridande vidtagits.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

Intagning av — — — andra sjuka.

Är sjukhus — — — sådan avdelning.

2. Jämte vad i 1 mom. stadgats skall beträffande intagning å sjukstugor, tuberkulossjukstugor och epidemisjukstugor gälla, att å sådant sjukhus ej utan särskilda skäl må intagas annan vårdbehövande än sådan, som med hänsyn till sjukhusets utrustning och den för sjukvården ansvarige läkarens utbildning lämpligen kan där behandlas. Person, som lider av könsjukdom i smittsamt skede eller som av läkare förklarats böra intagas å sjukhus för undersökning, huruvida han är angripen av sådan sjukdom, må intagas å sjukstuga, tuberkulossjukstuga eller epidemisjukstuga endast om det kan ske utan olägenhet.

20 §.

Den, som — — — därom stadgat.

Sättes legosängsavgiften — — — omförmälda lagarna.

Personer, som — — — sådan sal.

Angående rätt i vissa fall för den, som intagits å epidemisjukhus, att kostnadsfritt åtnjuta vård och underhåll därstädes stadgas i epidemilagen.

Angående rätt i vissa fall för den, som intagits å epidemivårdanstalt, att kostnadsfritt åtnjuta vård och underhåll därstädes stadgas i epidemilagen.

21 §.

2. För sjukvård å tuberkulossjukvårdsanstalt eller epidemisjukhus ansvarig läkare må icke mottaga särskild ersättning för åtgärd, som avses i 1 mom. första eller andra stycket.

21 §.

2. För sjukvård å tuberkulossjukvårdsanstalt eller epidemivårdanstalt ansvarig läkare må icke mottaga särskild ersättning för åtgärd, som avses i 1 mom. första eller andra stycket.

23 §.

Bestämmelserna i 6 §, 7 § första och andra styckena, 8—12 §§, 14 § 2 mom. andra stycket, 21 § 2 och 3 mom. samt 22 § skola i tillämpliga delar gälla även med avseende å anstalt för vård av kroniskt kroppssjuka eller konvalescenter, som drives av landsting eller kommun.

26 §.

Bestämmelserna i 7 § fjärde stycket skola icke äga tillämpning i avseende å sjukhus, som inrättats före den 1 januari 1929.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1948.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

Konungen äger, även utan att bestämmelserna i 14 § 1 mom. andra och tredje styckena iakttagits, på av medicinalstyrelsen efter framställning av sjukvårdsberedningen avgivet förslag till innehavare av viss epidemiläkartjänst utnämna den, som vid denna lags ikraftträdande är innehavare av motsvarande läkartjänst vid den epidemiska sjukhus, varom fråga är.

De särskilda, mot denna lag stridande bestämmelser, som före den 1 januari 1948 må hava blivit av Konungen eller med Konungens bemyndigande utfärdade för vissa epidemiska sjukhus, så ock bemyndigande, som nyss sagts, skola fortfarande vara gällande, och må beträffande de ämnen, som nämnda bestämmelser avse, i hittills gällande ordning för sagda sjukhus meddelas de föreskrifter, som må finnas lämpliga, Konungen obetaget att återkalla eller inskränka meddelat bemyndigande.

(Utskottets förslag.)

Konungen äger, även utan att bestämmelserna i 14 § 1 mom. andra och tredje styckena iakttagits, på av medicinalstyrelsen efter framställning av sjukvårdsberedningen avgivet förslag till innehavare av viss epidemisk sjukhusläkartjänst utnämna den, som vid denna lags ikraftträdande är innehavare av motsvarande läkartjänst vid den epidemivårdanstalt, varom fråga är.

De särskilda, mot denna lag stridande bestämmelser, som före den 1 januari 1948 må hava blivit av Konungen eller med Konungens bemyndigande utfärdade för vissa epidemivårdanstalter, så ock bemyndigande, som nyss sagts, skola fortfarande vara gällande, och må beträffande de ämnen, som nämnda bestämmelser avse, i hittills gällande ordning för sagda sjukhus meddelas de föreskrifter, som må finnas lämpliga, Konungen obetaget att återkalla eller inskränka meddelat bemyndigande.

2) Lag

om ändrad lydelse av 18 § epidemilagen den 19 juni 1919 (nr 443).

Härigenom förordnas, att 18 § epidemilagen den 19 juni 1919 skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

18 §.

Varje epidemidistrikt skall äga tillgång till erforderligt antal platser å

¹ Senaste lydelse av 20 § se SFS 1940: 1049.

2) Lag

om ändrad lydelse av 18, 20 och 23 §§ epidemilagen den 19 juni 1919 (nr 443).

Härigenom förordnas, att 18, 20 och 23 §§ epidemilagen den 19 juni 1919¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

18 §.

Varje epidemidistrikt skall äga tillgång till erforderligt antal platser å

(Kungl. Maj:ts förslag.)

epidemisjukhus, om vilka förmåles i lagen om vissa av landsting eller kommun drivna sjukhus. Minst ett av distriktet drivet epidemisjukhus skall vara så beskaffat, att det jämlikt samma lag är epidemilasarätt. Från vad sist stadgats må dock medicinalstyrelsen medgiva undantag i fråga om distrikt, vilket enligt avtal äger förfoga över tillräckligt antal platser å epidemilasarätt som drives av annat distrikt.

(Utskottets förslag.)

epidemivårdanstalter, om vilka förmåles i lagen om vissa av landsting eller kommun drivna sjukhus. Minst en av distriktet driven epidemivårdanstalt skall vara så beskaffad, att den jämlikt samma lag är epidemisjukhus. Från vad sist stadgats må dock medicinalstyrelsen medgiva undantag i fråga om distrikt, vilket enligt avtal äger förfoga över tillräckligt antal platser å epidemisjukhus som drives av annat distrikt eller å epidemivårdanstalt som drives av staten.

Varje epidemidistrikt skall därjämte — — — särskilda omständigheter. För att — — — antal sjuksköterskor.

20 §.

Epideminämnd skall — — — motsvara behovet.

För sådant ändamål har nämnden att uppgöra en plan över sjukvårdens ordnande, för den händelse de för distriktet tillgängliga platserna å epidemivårdanstalter skulle visa sig otillräckliga. Denna plan skall upptaga de lägenheter, över vilka nämnden vid förefallande behov kan förfoga för inrättandet av tillfälliga sjukvårdslokaler, ävensom den personal och utrustning, som för dessa finnas att tillgå. Planen skall omedelbart kunna bringas till verkställighet, i den mån omständigheterna det påkalla.

23 §.

Person, som inom epidemidistriktet insjuknat i sådan sjukdom, som i

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

2 § 1 mom. sägs, åtnjuter kostnadsfritt vård och underhåll i allmänt rum å epidemivårdanstalt och å sådan tillfällig sjukvårdslokal, som i 18 § omförmåles.

Den, som jämlikt 3 § 2 eller 3 mom. intagits å epidemivårdanstalt eller å tillfällig sjukvårdslokal, är berättigad att kostnadsfritt åtnjuta underhåll i allmänt rum å sjukvårdsinrättningen under den tid han är intagen därstädes.

Kostnaden för — — — av epidemidistriktet.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1948.

Medicinalstyrelsen må, om särskilda omständigheter därtill föranleda, medgiva epidemidistrikt anstånd under högst fem år efter lagens ikraftträdande med inrättande av sådan epidemivårdanstalt, som enligt lagen om vissa av landsting eller kommun drivna sjukhus är epidemisjukhus.

Stockholm den 7 mars 1946.

På andra lagutskottets vägnar:

ÅKE HOLMBÄCK.

Vid ärendets behandling ha närvarit

från första kammaren: herrar *Holmbäck, Linder, Forslund**, *Löfvander, Hage**, fröken *Andersson**, herrar *Nils Elowsson* och *Hagman*;

från andra kammaren: herrar *Olovson* i Västerås, *Hagård, Hellbacken*, fru *Johansson**, herrar *Osterman, Witzell**, *Carlsson* i Bakeröd och *Andersson* i Alfredshem.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.

Reservation

av herr *Osterman*.
